

Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto
Kirjaamo: oikeusministerio@om.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 15.7.2013 4/481/2010

LUONNOS ARVIOMUISTIOKSI LASTEN SEKSUAALISEN HYVÄSIKÄYTÖN JA SEKSUAALISEN RIISTON SEKÄ LAPSIPORNOGRAFIAN TORJUMISESTA ANNETUN EU DIREKTIIVIN SUHTEESTA SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN JA KÄYTÄNTÖIHIN

Lausuntonaan Kriminaalihuollon tukisäätiö (Krits) esittää seuraavaa:

Muistion taustalla on Euroopan unionissa 13.12.2011 hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/93/EU lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta. Uusi direktiivi korvaa vuonna 2004 annetun puitepäätöksen lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta. Direktiivin asettaman veloitteen on pantava täytäntöön viimeistään 18.12.2013.

Arviomuistio keskittyy direktiivin edellyttämiin lainsäädäntötoimiin, joskin muistiossa pyritään arvioimaan myös sellaisten toimenpiteiden tarve, jotka eivät edellytä lainsäädäntöä. Muistion johtopäätös on, että direktiivi ei vaikuttaisi edellyttävän Suomen lainsäädännön muuttamista lukuun ottamatta sen artiklaa 10. Suurin toimenpiteiden tarve liittyy rikoksentehtäjille suunnattavien interventioiden kehittämiseen. Kriminaalihuollon tukisäätiö yhtyy tähän johtopäätökseen.

Kriminaalihuollon tukisäätiö kuitenkin katsoo, että raiskaustuomioiden koventaminen ei ole varauksettomasti kannatettavaa. Tuomioiden koventamisen taustalla on julkisen keskustelun tuottama poliittinen paine, joka ei kuitenkaan perustu asiantuntijaosaamiseen. Kriminaalipoliittinen tutkimus ei tue näkemystä, jonka mukaan kovemmat tuomiot ehkäisevät rikollisuutta ja uusintarikollisuutta. Tärkeämpiä ovat rikoksia ja niiden uusimista ennaltaehkäisevät interventiot.

Direktiivin 22 artiklaa koskevassa pohdinnassa todetaan, että artiklassa tarkoitettuja toimia on *periaatteessa* jo nykyisin *mahdollista* järjestää yleisten mielenterveyspalvelujen puitteissa. Kuntien on nykyisen lainsäädännön puitteissa *mahdollista* ostaa kuntalaisille erityisosaamisen piiriin kuuluvaa käyttäytymisterapeuttista hoitoa. Kriminaalihuollon tukisäätiö toteaa, että kuntien taloudelliset resurssit ja painopisteet resurssien kohdentamisessa vaihtelevat ja kohdentamiseen vaikuttaa myös edellä mainittu julkisen keskustelun tuottama poliittinen paine. Muistion johtopäätösten mukaisesti tätä periaatteellista mahdollisuutta ei voida pitää riittävänä tehokkaiden interventioiden järjestämiseksi. Toimenpiteiden riittävyys ja kehittämismahdollisuudet tulee arvioida mutta herää kysymys, miksi arviointiin ollaan ryhtymässä vasta nyt, kun tilanne on ollut tiedossa jo useamman vuoden ajan (ks. esim. Kriminaalihuollon tukisäätiön lausunto oikeusministeriön työryhmämietintöön 34/2010 Lasten suojeleminen seksuaaliselta

hyväksikäytöltä ja riistolta).

Direktiivin 24 artiklaa koskevan pohdinnan johtopäätösten mukaisesti on todella ongelmallista, että interventioita ei ole tarjolla henkilöille, jotka eivät ole saaneet ehdotonta vankeusrangaistusta. Ehdottomankin rangaistuksen saaneille interventio (STOP-ohjelma) on tarjolla vain osalle vangeista. Kriminaalihuollon tukisäätiö on yhdessä Sexpo-säätiön kanssa esittänyt RAY:lle useaan otteeseen kehittämishanketta, jossa rakennettaisiin ennaltaehkäiseviä interventioita myös vapaudessa. Tällainen hanke-esitys on RAY:n arvioitavana tänäkin vuonna.

Kriminaalihuollon tukisäätiö pitää kiitettävänä, että 20 artiklassa huomioidaan tarve lasta kuulustelevien ja haastattelevien henkilöiden erityisosaamiselle. Tämä tarve tulisi huomioida paitsi poliisin myös lastensuojelun henkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksessa.

Jukka Mäki
Toiminnanjohtaja

Maarit Suomela
Kehittämispäällikkö